

Sveučilište u Mostaru
Ekonomski fakultet

STRUČNI STUDIJ

Kolegij: Osnove poslovne analize – seminarski rad

Osnove poslovne analize

>>POBJEDA<< d.d. Tešanj

Studenti: Magdalena Rozić (299/SSM) i Petar Knezović (274/SSM)

Mostar, lipanj 2012.

SADRŽAJ:

1.UVOD.....	3
2.VERTIKALNA ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	4
3.HORIZONTALNA ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	7
4.POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	10
5.POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	11
6.POKAZATELJI AKTIVNOSTI	13
7.POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI.....	14
8. POKAZATELJI INVESTIRANJA.....	15
9. ZAKLJUČAK.....	16
10. IZVOR.....	17

UVOD

Riječ analiza potječe od grčke riječi analysis što znači rastavljanje, raščlanjivanje neke cjeline na njezine sastavne dijelove, dok se ne dođe do njezinih elemenata koji su dalje nedjeljivi. Analiza financijskih izvještaja predstavlja najvažniji dio cjelokupne analize poslovanja društva. Financijski izvještaji su sažeti kvantificirani prikazi poslovanja poduzeća, čija je svrha davanje istinitog i vjernog prikaza financijskog položaja društva te rezultat njegovog poslovanja i novčanog toka za određeno razdoblje, u skladu s primjenjivim računovodstvenim standardima, te vođenje odgovarajuće računovodstvene evidencije potrebne za pripremu tih financijskih izvještaja u bilo koje vrijeme. Temeljni financijski izvještaji su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o zadržanoj dobiti, izvještaj o novčanom toku i bilješke uz financijske izvještaje.

Njezinom potpunom provedbom utvrđuje se sadašnje stanje poduzeća, iznose se podaci o likvidnosti poduzeća, financijskoj stabilnosti, zaduženosti i rentabilnosti te se na taj način definiraju uzroci problema. Podaci koji se prikupljaju analizom financijskih izvještaja predstavljaju vrlo važan financijski potencijal za različite korisnike.

U vrijeme donošenja godišnjih temeljnih financijskih izvještaja javlja se pojačan interes za analizom tih izvješća. Mnogi korisnici financijskih izvještaja često kažu da iz njih ne mogu ocijeniti bonitet Društva i da izvještaji služe samo za zadovoljavanje zakonskih uvjeta. Međutim, na temelju dobre analize može se donijeti mjerodavan sud o bonitetu promatranog Društva. Analiza omogućava odgovor na pitanje kako je poduzeće poslovalo u prethodnom razdoblju, i kako poboljšati rezultat u narednom razdoblju. Ova analiza preduvjet je racionalnog upravljanja poslovanjem i razvojem Društva. Društva se osnivaju radi ostvarivanja što veće dobiti. Što je financijski rezultat realnije utvrđen, bit će bolje i kvalitetnije odluke koje se na temelju istog donose. Financijski rezultat pokazuje opći bonitet poslovanja Društva, a ocjena o bonitetu najčešće utječe i na vrstu i obujam analize.

U ovom radu analizirat ćemo financijske izvještaje poduzeća Pobjeda d.d. sa sjedištem u Tešnju. Pobjeda d.d. je Društvo u 100% privatnom vlasništvu, a osnovano je 1954. godine. Predmet poslovanja: izrada metalne galanterije, automehaničarska i limarska djelatnost i prijevoznicike usluge.

2. VERTIKALNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Emitent: Pobjeda d.d. Tešanj

Bilanca stanja – Vertikalna analiza

Izveštaj za razdoblje: 01.01.-31.12.2011.

Pozicija	2009.godi na	Struktura u % u 2009.	2010.godi na	Struktura u % u 2010.
IMOVINA (AKTIVA)				
A. Upisani a neplaćeni kapital	-	-	-	-
B. Stalna sredstva	17.337	71.34%	16.133	69.69%
Stalna nematerijalna sredstva	220	0.90%	181	0.78%
Nekretnine, postrojenja i oprema	17.106	70.39%	15.952	68.91%
Sredstva klasificirana-za prodaju	11	0.04%	0	0
C. Tekuća sredstva	6.963	28.65%	7.014	30.30%
Zalihe	5.333	21.95%	5.335	23.04%
Potraživanja od prodaje	1.400	5.76%	1.378	5.95%
Druga kratkoročna potraživanja	92	0.37%	283	1.22%
Kratkoročni financijski plasmani	2	8.23%	1	4.32%
Novac i novčani ekvivalenti	106	0.43%	6	0.02%
Aktivna vremenska razgraničenja	30	0.12%	11	0.05%
D. Gubitak iznad visine kapitala	-	-	-	-
UKUPNA AKTIVA	24.300	100%	23.147	100%
PASIVA				
KAPITAL (KAPITAL I OBVEZE)	-	-	-	-
A. Kapital	19.605	80.67%	18.930	81.78%
Upisani osnovni kapital	18.769	77.23%	18.769	81.08%
Ostale rezerve	1.103	4.53%	835	3.60%
Akumulirana (zadržana) dobit	868	3.57%	0	0
Akumulirani (preneseni) gubitak	1.135	4.67%	674	2.91%

B. Dugoročne obveze	713	2.93%	202	0.87%
Dugoročne financijske obveze	520	2.13%	9	0.03%
Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	193	0.79%	193	0.83%
C. Kratkoročne obveze	3.982	16.38%	4.015	17.34%
Kratkoročne financijske obveze	1.682	6.92%	1.304	5.63%
Obveze prema dobavljačima i druge obveze	2.233	9.18%	2.630	11.36%
Pasivna vremenska razgraničenja	67	0.27%	81	0.34%
UKUPNA PASIVA	24.300	100%	23.147	100%

Vertikalnom analizom bilance, pojedine pozicije u bilanci se prikazuju kao postotni udjeli ukupne vrijednosti aktive tj. pasive. Napravili smo analizu pojedinih stavki za 2009. i 2010. godinu. Analiza strukture aktive kroz promatrana razdoblja pokazuje da dugotrajna imovina iznosi 71.34% za 2009. i 69.69% za 2010. godinu i čine je nekretnine, postrojenja i oprema, stalna nematerijalna sredstva i ostalo. Kratkotrajna imovina zauzima oko 28.65% aktive za 2009. godinu, a najveći dio kratkotrajne imovine čine zalihe s oko 21.95% i potraživanja od prodaje s oko 5.76%. Nešto manji dio čine novac i novčani ekvivalenti i kratkoročni financijski plasmani. Za 2010. godinu kratkotrajna imovina iznosi 30.30%, što znači povećava od oko 2% . Ako promatramo pasivu možemo zaključiti da se udio kapitala u pasivi kreće oko 80% za 2009. i 81% za 2010. godinu. Dugoročne obveze su se smanjile za oko 2% u 2010. u odnosu na 2009. godinu. Kratkoročne obveze za 2009. godinu iznose oko 16.38%, a u 2010. 17.34%, što znači povećanje obveza za 1%. Najveće stavke kratkoročnih obveza su obveze prema dobavljačima i druge obveze, dok se pasivna vremenska razgraničenja pojavljuju i u 2009. i 2010. godini.

Emitent: Pobjeda d.d. Tešanj

Bilanca uspjeha – Vertikalna analiza

Izveštaj za period: 01.01.-31.12.2011.

Pozicija	2009. godina	Struktura u % u 2009. godini	2010. godina	Struktura u % u 2010. godini
Prihod od prodaje	9.737	100%	13.961	100%
Troškovi za prodano	9.290	95.40%	13.005	93.15%
Bruto dobit	447	4.59%	956	6.84%
Troškovi uprave i administracije	1.527	15.68%	1.940	13.89%
Drugi operativni rashodi	129	1.32%	207	1.48%
Dobit (gubitak) od operativnih aktivnosti	-1.209	-12.41%	-1.191	-8.53%
Neto financijski prihodi/rashodi uključujući rashode s osnova kamate	-234	-2.40%	-140	-1%%
Neto prihodi/rashodi od prodaje vrijednosti stalnih sredstava	6	0.06%	-13	-0.09%
Neto ostali prihodi/rashodi	301	3.09%	670	4.79%
Dobit (gubitak) prije poreza	-1.136	-11.66%	-674	-4.82%
Porez na dobit	-	-	-	-
Neto dobit (gubitak) perioda	-1.136	-11.66%	-674	-4.82%

Vertikalna analiza bilance uspjeha pokazuje relativne odnose svih stavki prema prihodu od prodaje. Jedini prihodi koji se pojavljuju su prihodi od prodaje (100%) za obje godine . Troškovi za prodano smanjili su se u iznosu od 2% što predstavlja malu razliku za rashode. Bruto dobit poduzeća povećava se u 2010.godini za oko 2%. Kod operativnih troškova javlja se povećanje od 0.05% u 2010. godini. U analiziranim godinama poduzeće je poslovalo gubitkom, a udio neto gubitku je značajno varirao.

3.HORIZONTALNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Emitent: Pobjeda d.d. Tešanj

Bilanca stanja – Horizontalna analiza

Izvještaj za period: 01.01.-31.12.2011.

Pozicija	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
IMOVINA (AKTIVA)				
A.Upisani a neplaćeni kapital	-	-	-	-
B.Stalna sredstva	17.337	16.133	-1.204	-6.94%
Stalna nematerijalna sredstva	220	181	-39	-17.72%
Nekretnine, postrojenja i oprema	17.106	15.952	-1.154	-6.74%
Sredstva klasificirana-za prodaju	11	0	11	100%
C. Tekuća sredstva	6.963	7.014	51	0.73%
Zalihe	5.333	5.335	2	0.03%
Potraživanja od prodaje	1.400	1.378	-22	-1.57%
Druga kratkoročna potraživanja	92	283	191	207.60%
Kratkoročni financijski plasmani	2	1	-1	-50%
Novac i novčani ekvivalenti	106	6	-100	-94.33%
Aktivna vremenska razgraničenja	30	11	-19	-63.33%
D. Gubitak iznad visine kapitala	-	-	-	-
UKUPNA AKTIVA	24.300	23.147	-1.153	-4.74%
PASIVA				
KAPITAL (KAPITAL I OBVEZE)	-	-	-	-
A. Kapital	19.605	18.930	-675	-3.44%
Upisani osnovni kapital	18.769	18.769	0	0%
Ostale rezerve	1.103	835	-268	-24.29%
Akumulirana (zadržana) dobit	868	0	868	100%
Akumulirani (preneseni) gubitak	1.135	674	-461	-40.61%
B. Dugoročne obveze	713	202	-511	-77.27%%

Dugoročne financijske obveze	520	9	-511	-105.96%
Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	193	193	0	0%
C. Kratkoročne obveze	3.982	4015	33	0.82%
Kratkoročne financijske obveze	1.682	1.304	-378	-22.47%
Obveze prema dobavljačima i druge obveze	2.233	2.630	397	17.77%
Pasivna vremenska razgraničenja	67	81	14	20.89%
UKUPNA PASIVA	24.300	23.147	-1.153	-4.74
Vanbilančna evidencija	3.904	683	-3.221	-82.50%

Ako promatramo prikazane podatke u tablici možemo uočiti sljedeće: u 2010. godini dolazi do smanjenja ukupne aktive tj. pasive za oko 4%. Dolazi do smanjenja dugotrajne imovine u iznosu od 7%, , a porast kratkotrajne imovine za oko 0.73%. Kod kratkotrajne imovine sve stavke, osim drugih kratkoročnih potraživanja (207.60) su zabilježile pad u odnosu na prethodnu godinu,. Ako promatramo pasivu možemo vidjeti da dolazi do smanjenja kapitala za 3.44% u odnosu na prethodnu godinu. Dugoročne obveze su pale za -77%. Kratkoročne obveze su se povećale za 0.82%. Aktivna vremenska razgraničenja su doživjela pad za -66.33%, a pasivna vremenska razgraničenja su porasla za 20.89%.

Emitent: Pobjeda d.d. Tešanj

Bilanca uspjeha – Horizontalna analiza

Izveštaj za razdoblje: 01.01.-31.12.2011.

Pozicija	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Prihod od prodaje	9.737	13.961	4.224	43.38%
Troškovi za prodano	9.290	13.005	3.715	39.98%
Bruto dobit	447	956	509	113.87%
Troškovi uprave i administracije	1.527	1.940	413	27.04%
Drugi operativni rashodi	129	207	78	60.46%
Dobit (gubitak) od operativnih aktivnosti	-1.209	-1.191	18	-1.48%
Neto financijski prihod/rashod uključujući i rashode s osnove kamata	-234	-140	94	-40.17%
Neto financijski prihod/rashod od prodaje vrijednosti stalnih sredstava	6	-13	-7	-116.66%
Neto ostali prihodi/rashodi	301	670	369	122.59%
Dobitak (gubitak) prije poreza	-1.136	-674	462	-40.66%
Porez na dobit	-	-	-	-
Neto dobit (gubitak) perioda	-1.136	-674	462	-40.66%

Ako promatramo prihode možemo uočiti da se poslovni prihodi povećavaju za 43.38% u odnosu na prethodnu godinu. Poslovni rashodi se povećavaju za nešto manje od 39.98%. Što dovodi do zaključka da s bruto dobit povećava za gotovo 113%. Troškove distribucije nemamo, a troškovi uprave i administracije se povećavaju za 27%. Dobit prije poreza se smanjuje za 40%, neto dobit također.

4. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

1. Koeficijent trenutne likvidnosti > 0.1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Novac / Kratkoročne obveze	0.02	0.001	-0.018	-90%

Pokazatelji trenutne likvidnosti nisu zadovoljavajući budući da je kontrolna mjera minimalno 10%, a izračunate vrijednosti su za 2009. godinu više od 10%, a za 2010. godinu iznose puno manje od 10%. Međutim, u 2010. godini dolazi do smanjenja za 0.018% za što je razlog smanjenja novca i novčanih ekvivalenata u 2010. godini.

2. Koeficijent ubrzane likvidnosti > 1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
(Novac + Potraživanja) / Kratkoročne obveze	0.37	0.34	-0.03	-81.08%

Pokazatelj ubrzane likvidnosti je ispod kontrolne mjere. U 2010. godini bilježi pad od 3% u odnosu na prethodnu godinu.

3. Koeficijent tekuće likvidnosti > 2				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Kratkotrajna imovina / Kratkoročne obveze	1.74	1.74	0	0

Ovaj pokazatelj likvidnosti pokazuje pokriće kratkoročnih obveza kratkoročnom imovinom zadovoljavajućem omjeru. Kontrolna mjera je veća od 2. Koeficijent je za obje godine manji od 2 što nije dobro. Koeficijent je jednak i u 2009. i u 2010. godini stoga nemamo postotnih promijena.

4.Koeficijent financijske stabilnosti < 1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Dugotrajna imovina / (Glavnica + Dugoročne obveze)	0.85	0.84	0.01	1.17%

Za ovaj koeficijent je bitno da je manji od 1. U 2009. godini koeficijent je bio zadovoljavajući, kao i u 2010 godini.

5.POKAZATELJI ZADUŽENOSTI

1.Koeficijent zaduženosti < 0.5				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Ukupne obveze / Ukupna imovina	0.19	0.18	-0.01	-5.26%

Koeficijent zaduženosti pokazuje strukturu tuđih izvora u ukupnim izvorima. Dopuštena vrijednost je 0.5, mada je uz dobar poslovni rezultat krajnja granica 0.7. stupanj zaduženosti poduzeća je 0.19 za 2009. a 0.18 za 2010. Što pokazuje da je poduzeće prezaduženo, odnosno nesolventno.

2.Koeficijent vlastitog financiranja				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Glavnica / Ukupna imovina	1.13	1.17	0.04	3.53%

Ovaj koeficijent pokazuje u kojem se stupnju poduzeće financira iz vlastitih izvora. Vidljivo je da se poduzeće u manjim postotcima financira iz vlastitih izvora.

3.Koeficijent financiranja < 1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Ukupne obveze / Glavnica	0.23	0.22	-0.01	-4.34%

Ovaj koeficijent pokazuje omjer tuđeg i vlastitog kapitala. Ovo je inačica koeficijenta zaduženosti. Vrijednosti veće od 1 su loše, što nije dobro za poduzeće. U 2009 godini taj koeficijent iznosi 0.23, a u 2010 godini 0.22. Koeficijenti su izričito mali što je dobar pokazatelj.

4.Stupanj pokrića I. > 1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Glavnica / Dugotrajna imovina	1.13	1.17	0.04	3.53%

5.Stupanj pokrića II. >1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Glavnica + Dugotrajne obveze / Dugotrajna imovina	1.17	1.18	0.01	8.54%

Ova dva pokazatelja predstavljaju odnos vlastitog i dugoročnog tuđeg kapitala prema dugotrajnoj imovini. Oba pokazatelja su veća od 1 što je zadovoljavajuće. S tim da se u 2010. godini kod oba pokazatelja pojavljuje rast.

6. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

1. Koeficijent obrtaja ukupne imovine				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Ukupni prihodi / Ukupna imovina	0.51	0.77	0.26	50.98%

2. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Ukupni prihodi / Kratkotrajna imovina	1.44	2.08	0.64	44.44%

3. Koeficijent obrtaja potraživanja				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Prihod od prodaje / Potraživanja	6.52	8.40	1.88	28.83%

Svi pokazatelji aktivnosti pokazuju odnos prihoda i pojedine stavke imovine. Bolje je da su pokazatelji što veći, ali ne postoji referentna granica za ove pokazatelje.

4. Trajanje naplate potraživanja u danima				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Br. Dana u godini / Koef. obrtaja potraživanja	55.98	43.45	-12.53	22.38%

Ovaj pokazatelj govori o prosječnoj naplati potraživanja. Vidljivo je da je razdoblje naplate u 2010. godini smanjilo za 12 dana.

7.POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

1.Ekonomičnost ukupnog poslovanja > 1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Ukupni prohodi / Ukupni rashodi	0.89	0.95	0.06	6.74%

Poslovanje je ekonomično dok je koeficijent veći od 1, a poželjna je što veća vrijednost pokazatelja. Za obje godine pokazatelji nisu zadovoljavajući iako je u 2010.godini približno zadovoljavajući.

2.Ekonomičnost poslovanja – prodaje > 1				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Prihod od prodaje / Rashod od prodaje	1.04	1.07	0.03	2.88%

Ovaj koeficijent uzima u obzir prihod od prodaje i rashod od prodaje. Bitno je daje veći od 1, što znači da je zadovoljavajući za obje godine.

8. POKAZATELJI INVESTIRANJA

1.Dobit po dionici EPS				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Neto dobit / Broj dionica	-	-	-	-

Pokazatelji investiranja posebno su zanimljivi vlasnicima poduzeća odnosno budućim vlasnicima. Odmah treba naglasiti da je kapital poduzeća podijeljen na 469.215 dionica, nominalne vrijednosti 11,62 KM, a posljednja cijena kojom se trgovalo u razdoblju koje se analizira je 6 KM. No, ovo poduzeće je u navedenim godinama poslovalo s gubitkom tako da dobit po dionici nije izražen.

2.Odnos cijene i dobiti po dionici P/E				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Tržišna cijena/Dobit po dionici	-	-	-	-

Odnos cijene i dobiti po dionici pokazuje koliko je puta viša cijena dionice od dobiti po dionici. Bolje da je pokazatelj niži jer znači veći povrat po dionici

3.Ukupna rentabilnost dionice RdU				
	2009. godina	2010. godina	Razlika 10. i 09.	Postotna promjena
Dobit po dionici/Tržišna cijena dionice	-	-	-	-

Ovaj pokazatelj pokazuje stopu povrata koja osigurava dionica. Zapravo je pokazatelj rentabilnosti vlastitog kapitala.

9. ZAKLJUČAK

Poslovanje poduzeća Pobjeda d.d. Tešanj promatrano je na temelju financijskih izvještaja (bilance stanja i bilance uspjeha) za razdoblje od dvije godine (2009. i 2010.godina). Na temelju pokazatelja likvidnosti možemo zaključiti da poduzeće nije u potpunosti likvidno, svaki pokazatelj ne zadovoljava zadane uvjete. Financijska stabilnost poduzeća također nije zadovoljavajuća. Ako promatramo pokazatelje zaduženosti, možemo zaključiti da je poduzeće dosta zaduženo iako se malim dijelom financira iz vlastitih izvora. Za pokazatelje aktivnosti može se reći da nisu zadovoljavajući. Treba povećati efektivnost prodaje, ali i postupke naplate potraživanja. Pokazatelji ekonomičnosti su bitni za pokazatelji za upravu, ali i vlasnike te odražavaju uspješnost poslovanja. Ovi pokazatelji nisu zadovoljavajući u obe promatrane godine, iako je u 2010. vidljiv lagani napredak. Poduzeće posluje s gubitkom, te bi trebalo ukazati menadžmentu da efikasnije upravlja kapitalom i imovinom kojom raspolaže. Pokazatelji investiranja i profitabilnosti nismo vrijednosno izrazili iz razloga što promatrano poduzeće posluje s gubitkom.

10.LITERATURA

1. Izvor: Sarajevska burza (http://www.sasse-final/godisnji_izvjestaj/)